

Kvalitet i den generelle sprogstimulerende indsats

Daginstitutionen som sprogligt
læringsmiljø

Kvalitet i daginstitutioner

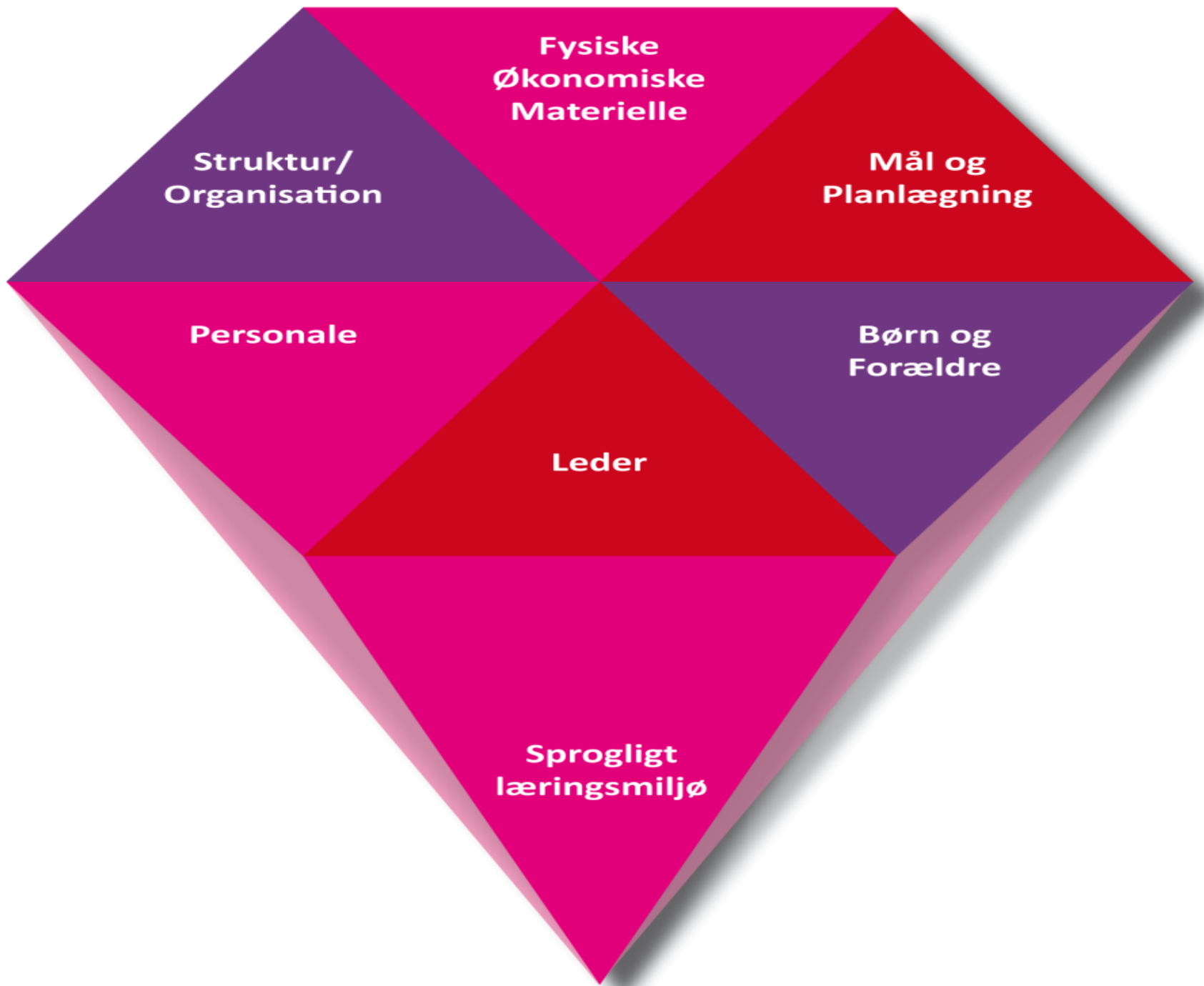
- Uddannet personale
- Stærk fælles faglig kultur
- God normering
- Ambitiøs og kompetent ledelse
- Struktur (blanding mellem barn/barn og barn/voksen aktiviteter)
- Fysiske rammer (plads, ro, rum i rummene)
- Forældre og børneressourcer

Sproglig udvikling i børnehaven

- Talen <-> Tænkning
- Dialog mellem voksne og børn

metode

- 7 udvalgte institutioner (socioøkonomi)
- 14 Interviews (med ledere og pædagoger)
- Observationer
- Krydset med resultater fra 3 års sprog-screening

RESULTAT

- Store forskelle på ressourcerne
- institutioner med ressourcestærke børn og familier har generelt mere overskud fagligt sætter sig mere ambitiøse og klare mål og arbejder mere målrettet med børnenes sprog

De kvalitative forskelle

Institutioner med få udsatte børn

- Anerkendelse
- Dialog
- Planlagte aktiviteter
- Voksne omkring børn

Institutioner med flest udsatte børn

- Underkendelse
- Disciplinering
- Fri leg
- Børn og voksne hver for sig

At lytte eller dømme

- To drenge der sidder ved siden af hinanden, kommer op at slås til frugt. Den ene græder højt.

Et eksempel

Anerkendelse

- Børnene kommer til orde
- Pædagogen lytter
- Pædagogen mægler og trøster begge
- Pædagogen bliver hos børnene – er sikker

Underkendelse

- Pædagogen dømmmer
- Pædagogen straffer den ene og lader den anden være
- Pædagogen vælger at læse videre for alle
- Pædagogen er rådvild og usikker

Ambitioner og hverdagen

- Pædagog: Det er så opslidende at have planlagt et forløb og en tidsramme – og hver eneste dag skrider det for os. Så er der en der er syg, så er der en der skal gå tidligere – så kommer der en forældre samtale, som vi ikke kan udskyde...Nu arbejder vi med månedstemaer, så er der en chance for at vi kan gennemføre noget af det!

Fokus eller manglende fokus på pædagogens rolle

- ”Vi arbejder med at børnene skal blive selvhjulpne og på at de får sociale kompetencer”
- (så kan de frit lege med hinanden mens vi ordner noget andet?)

Fokus på sprog og pædagogens rolle

- Ingen svarer som det første at deres mål er at børn og voksne skal være så meget sammen som muligt.
- ”Børnene skal altid vide at vi er der for dem. Der skal være nogle voksne som vil dem og har tid til dem”.

Ledelse med fællesskab og pædagogiske ambitioner

- *”Jeg prøver at finde løsninger til den kontekst vi er i, og den ændrer sig hele tiden. Det prøver jeg på sammen med personalet, men stadigvæk med afsæt i hvad det er for en opgave vi skal løse, og hvad vores kerneopgave er - og det er børnene. Vi vil kendes på at her foregår et godt pædagogisk stykke arbejde med børnene”*

Uklar pædagogisk ledelse

- ”Jeg synes vi arbejder med nogle fælles mål...men altså...vi arbejder jo med så meget der er vigtigt, men jeg ved ikke om personalet er helt enig...haha”

Fælles mål og klare mål

- Giver sikkerhed i dilemmaer
- Giver mulighed for metodisk refleksion – man kan give kritik af hinanden
- Giver retning når man skal prioritere mellem opgaver
- Giver retning når man skal organisere hverdagen

Organisering af børn og voksne

Stue-opdeling

- Fokus på omsorg som vigtigste opgave
- Udfordring: at skabe alderssvarende udfordringer og engagerende aktiviteter for alle – at undgå ”horde-pædagogik”
- Succes: at give mulighed for selvbestemmelse i overskuelige forudsigelige rammer

Funktionsopdeling

- Fokus på selvbestemmelse som vigtigste opgave
- Udfordring: at skabe ro og overskuelighed for børn der ikke selv lige ved hvor de vil være og med hvem – at undgå børn der flimrer rundt i korridorerne
- Succes: rullende frokost og koncentrerede aktiviteter

Typisk dag i børnehaven

- 06.30 – 8.00 Der er morgenmad
- 08.00 -9.30 Den første "stue" åbner
- 9.30- 10.30. Alle voksne er mødt ind alle stuer/funktioner åbner.
- 11.00- 11.15 Samling og der vaskes hænder
- 11.30-12.00 Frokost
- 12.00-14.00 Udenfor på legepladsen
- 14.00-14.30 Frugt
- 14.30-15.30 Fri leg
- 15.30-17.00 En stue/værksted er åben

Hvordan bruges tiden?

- Samlingen: rutine eller planlagte dialoger?
- Udelivet er et liv hvor voksne holder øje med børn – snarere end er sammen med børnene om noget fælles
- Er der fokus på at gribe øjeblikket med børnene?

Forskellige former for dialog

- Dialog består både i at lytte og at tale –
- Alt for mange dialoger i børnehaven består i at det enten er pædagogen der taler og alle børn lytter – eller børnene taler efter tur
- En god dialog vender tilbage mellem parterne flere gange

At svare efter tur

- Efter de har sunget en fælles sang, siger pædagogen: Jeg kunne godt tænke mig at vi talte lidt om drømme. Hvad er egentlig en drøm spørger hun? Arthur svarer hurtigt: "Det er når man tænker om natten". Pædagogen spørger så: "Hvad drømte du i nat?" Jeg drømte jeg faldt i vandet to gange, siger Arthur. Det lyder ikke rart, siger pædagogen og så vender hun sig mod Mohammed: Har du også drømt noget, Mohammed? Min storebrors monster, svarer han. "Uf, det lyder som et mareridt", siger den voksne: Er der nogen der har haft en god drøm? Spørger hun så. Jeg har drømt at jeg var en prinsesse, siger Katinka. Dejligt. Og så kom der en drage. Kom der så også en prins? Spørger den anden voksne. Ja, og det var Oliver (fniser). Og hvad med dig Oliver? (efter to børn mere, sluttet dialogen. Ikke alle børn er blevet hørt).

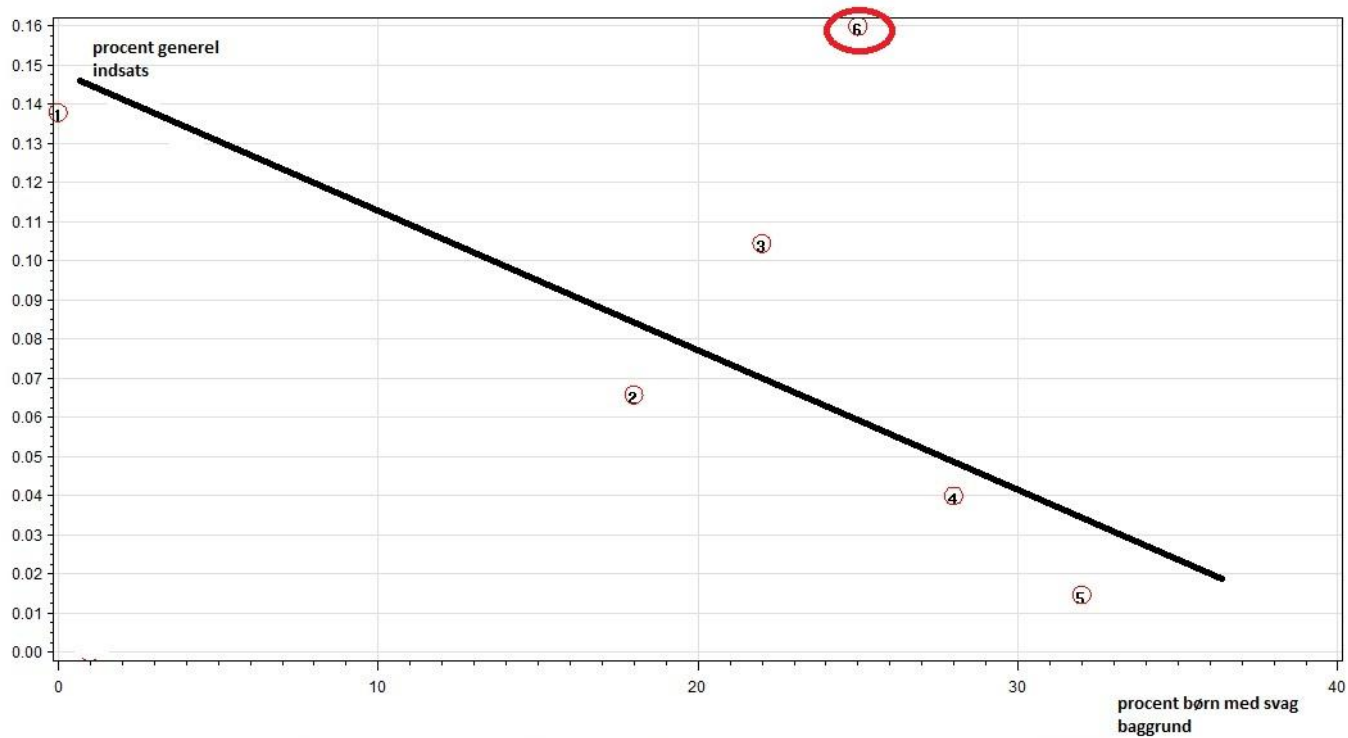
At blive hørt

- Behøver ”alle” høres inde for samme dialog sekvens?
- Den demokratiske tanke: alle skal sige noget
=> Ingen kan sige noget særligt!
- Børnene lærer af at lytte – specielt hvis pædagogen også hører og svarer tilbage

Den sociale arv i sproget

- Generel indsats (85% af børnene)
 - - Høj socioøkonomi
- Fokuseret indsats (10%)
 - -en risikofaktor
- Særlig indsats (5%)
 - -Flere end to risikofaktorer

Negativ social arv

Gode eksempler i materialet

- Pædagoger der er bevidst om deres egen vigtige rolle
- Pædagoger med efteruddannelse i sprog-pædagogik
- Fokus: "At gribe øjeblikket"
- Klar og krævende ledelse

Sprogarbejde med børnene

- Interviewer: Hvis du skal fremhæve noget som I er gode til her i institutionen?
- Pædagogen: Jeg synes vi er gode til at vide hvorfor vi gør som vi gør og jeg synes vi er gode til at se børnene - og så synes jeg vi er gode til at sprogstimulere. Vi kan jo slet ikke gå fra tit nok med de børn som faktisk har brug for det. Så det er faktisk virkelig en kunst at bruge de øjeblikke der lige opstår med dem – altså at bruge et hvert øjeblik til at få noget sprogstimulering ind.

- Interviewer: Hvordan viser det sig f.eks.?
- Pædagogen: Jamen i mine samlinger som sagt, men f.eks. kan jeg også rigtig godt lide garderobesituationen og der får jeg altid lige talt med hver enkelt barn og lige set dem i øjnene.

En krævende ledelse

- Lederen: Så kan de komme og sige at de rigtig godt kunne tænke sig sådan og sådan – om der er mulighed for det økonomisk? Så siger jeg, at det er der mulighed for, men hvad er den pædagogiske begrundelse for at vi vil lave det projekt? Så kan de jo sige: Ijj, kan vi ikke bare lave det fordi det er godt? Najj, siger jeg så, for de skal begrunde deres arbejde i en pædagogisk overvejelse. Hvad er det for en af læreplanerne I vil arbejde med i det projekt? Det synes de kan være grænseoverskridende og de føler deres metodefrihed bliver anfægtet.

En strategisk ledelse

- Lederen: Udfordringen for mig er jo at bruge nogle ledelsesværktøjer til at prøve på at flytte folk. Og ligesom få personalet til at fokusere på hvad der er nødvendigt, for at udføre vores arbejde optimalt indenfor de rammer vi bliver givet...og det er selvfølgelig...når man sidder som pædagog, er det rigtig svært at skulle leve med at ens muligheder for at skulle lave et godt stykke pædagogisk arbejde, konstant bliver dårligere. Den opgave jeg sidder med, er at formidle, at nu bliver der igen dårligere vilkår, men også komme med forslag til hvordan vi så kan håndtere det mest hensigtsmæssigt..altså vi kommer til at arbejde smartere, mere struktureret for at kunne få frihed inden for rammen”.

Det generelle sproglige læringsmiljø styrkes af:

- Fokus på sprogstimulering
- At gribe øjeblikket
- At planlægge rum for dialoger (fysisk/socialt)
- At fastholde klare mål og bevare ambitioner med indsatsen